

Spis treści

Wstęp	11
1. Międzynarodowe stosunki gospodarcze (<i>Stanisław Ładyka</i>)	15
2. Międzynarodowy podział pracy (<i>Józef Biskup,</i> <i>Ludwik Rosiennik</i>)	23
2.1. Pojęcie międzynarodowego podziału pracy	23
2.2. Czynniki kształtujące międzynarodowy podział pracy . . .	25
2.3. Gospodarka światowa i jej ewolucja	28
2.4. Przedmiot międzynarodowych obrotów gospodarczych . .	39
2.4.1. Struktura i dynamika handlu międzynarodowego	39
2.4.2. Ceny w handlu międzynarodowym (<i>Wojciech Bienkowski, Józef</i> <i>Misala</i>)	44
2.4.2.1. Pojęcie <i>terms of trade</i>	44
2.4.2.2. Krótkookresowe zmiany cen na rynku światowym	46
2.4.2.3. Długookresowe tendencje kształtowania się cen na rynku świa- towym	50
2.4.3. Handel międzynarodowy a powiązania w sferze produkcji . . .	52
2.4.4. Międzynarodowy handel usługami (<i>Elżbieta Kawecka-Wyrzy-</i> <i>kowska</i>)	56

3. Korzyści z handlu międzynarodowego w świetle teorii (Józef Misala)	63
3.1. Początki i główne kierunki rozwoju teorii handlu międzynarodowego	63
3.2. Korzyści z handlu międzynarodowego w świetle teorii klasycznej i neoklasycznej	66
3.3. Korzyści z handlu międzynarodowego w świetle współczesnych teorii	81
3.4. Korzyści z handlu międzynarodowego w warunkach braku wolnego handlu	83
4. Rola handlu zagranicznego w gospodarce (Adam Budnikowski)	89
4.1. Wpływ handlu zagranicznego na zmianę struktury dochodu narodowego	89
4.2. Wpływ handlu zagranicznego na zwiększenie efektywności gospodarowania	91
4.3. Wpływ handlu zagranicznego na wielkość dochodu narodowego	98
4.3.1. Wpływ handlu zagranicznego na wielkość dochodu narodowego od strony podaży	99
4.3.2. Wpływ handlu zagranicznego na wielkość dochodu narodowego od strony popytu	102
5. Międzynarodowe obroty czynnikami produkcji (Adam Budnikowski)	113
5.1. Międzynarodowa mobilność czynników produkcji	113
5.2. Korzyści z wywozu czynników produkcji	115
5.3. Międzynarodowe przepływy kapitału	118
5.3.1. Inwestycje portfelowe: chęć uniknięcia ryzyka jako motyw wywozu kapitału	120
5.3.2. Kredyty finansowe: ryzyko niewłaściwego użytkowania	122
5.3.2.1. Pojęcia wstępne	122
5.3.2.2. Skala problemu zadłużenia	124
5.3.2.3. Przyczyny światowego kryzysu zadłużeniowego	125
5.3.2.4. Zagrożenia związane z kryzysem zadłużeniowym	127
5.3.2.5. Możliwości rozwiązania globalnego problemu zadłużenia	129

5.3.3. Inwestycje bezpośrednie	131
5.3.3.1. Pojęcia wstępne	131
5.3.3.2. Strategia przedsiębiorstwa a inwestycje bezpośrednie	132
5.3.3.3. Znaczenie inwestycji bezpośrednich w gospodarce światowej	134
5.3.3.4. Wpływ inwestycji bezpośrednich na gospodarkę kraju wywożącego i przywożącego kapitał	137
5.4. Międzynarodowe przepływy siły roboczej (<i>Adam Budnikowski, Zbigniew Bako</i>)	142

6. Międzynarodowe stosunki walutowe i finansowe (<i>Grzegorz Nosiadek</i>)	149
6.1. Rozliczanie obrotów z zagranicą przez podmioty gospodarcze	149
6.2. Instytucjonalne i ekonomiczne warunki rozliczania obrotów z zagranicą	154
6.2.1. Rozliczenia międzynarodowe w warunkach braku wymienialności walut	154
6.2.2. Rozliczenia międzynarodowe z udziałem pieniądza	156
6.2.2.1. Kurs walutowy i rynek walutowy	157
6.2.2.2. Wymienialność walut	159
6.2.2.3. Waluty międzynarodowe	163
6.3. Międzynarodowe systemy walutowe	166
6.3.1. Systemy walutowe przed układem z Bretton Woods	167
6.3.2. Istota systemu walutowego z Bretton Woods	169
6.3.3. Przyczyny rozpadu systemu z Bretton Woods	173
6.3.4. Współczesny międzynarodowy system walutowy	175
6.4. Funkcjonowanie Europejskiego Systemu Walutowego	185
7. Polityka kursu walutowego (<i>Zbigniew Kamecki</i>)	189
7.1. Mechanizm ekonomiczny dewaluacji	190
7.2. Mechanizm ekonomiczny rewaluacji	204
7.3. Polityka kursu elastycznego	208

8. Bilans płatniczy i równowaga płatnicza kraju (<i>Jan W. Bossak</i>)	213
8.1. Bilans płatniczy	213
8.2. Równowaga bilansu płatniczego	215
8.3. Mechanizmy równoważenia bilansu płatniczego	217

8.3.1.	Ujęcie klasyczne	219
8.3.2.	Ujęcie neoklasyczne	219
8.3.3.	Ujęcie keynesowskie	220
8.3.4.	Teoria absorpcji i przesunięcia w strukturze popytu	221
8.3.5.	Ujęcie monetarne	222
8.3.6.	Teoria racjonalnych oczekiwań	223
8.4.	Środki polityki przywracania równowagi bilansu płatniczego	224
8.5.	Poziom wydatków i kurs walutowy a równowaga ekonomiczna	227
8.6.	Programy dostosowawcze MFW i Banku Światowego	229
8.7.	Długookresowa równowaga bilansu płatniczego	231

9.	Polityka handlowa (Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska)	235
9.1.	Pojęcie polityki handlowej	235
9.2.	Instrumenty (narzędzia) polityki handlowej	236
9.2.1.	Rodzaje instrumentów polityki handlowej	236
9.2.2.	Cła	238
9.2.3.	Subsydia eksportowe	240
9.2.4.	Dumping	243
9.2.5.	Zmienne opłaty wyrównawcze	244
9.2.6.	Ograniczenia ilościowe	246
9.2.7.	„Dobrowolne” ograniczenia eksportu (VERs)	249
9.2.8.	Przeszkody techniczne, wymagania sanitarne i weterynaryjne	252
9.3.	Argumenty przemawiające za protekcją	253
9.3.1.	Argument ochrony zatrudnienia	253
9.3.2.	Argument poprawy bilansu płatniczego	254
9.3.3.	Argument poprawy <i>terms of trade</i>	254
9.3.4.	Argument ochrony nowo powstających gałęzi przemysłu	255
9.3.5.	Argument niedoskonałości rynku krajowego	257
9.4.	Rzeczywiste przyczyny protekcjonizmu	258
9.5.	Skuteczność środków polityki handlowej i przemiany w ich stosowaniu	259
9.6.	Kierunki i tendencje zagranicznej polityki handlowej po II wojnie światowej	261
9.7.	Cele i zasady GATT oraz WTO	265
9.8.	Rundy negocjacyjne GATT i znaczenie WTO	268

10.	Międzynarodowa integracja gospodarcza	
	<i>(Paweł Bożyk)</i>	273
10.1.	Pojęcie międzynarodowej integracji gospodarczej	273
10.1.1.	Definicje integracji	273
10.1.2.	Przesłanki i warunki integracji	274
10.1.3.	Integracja międzynarodowa i ponadnarodowa a suwerenność państw	277
10.2.	Modele i mechanizmy integracji gospodarczej	279
10.2.1.	Pojęcie modelu i mechanizmu integracji	279
10.2.2.	Modele i mechanizmy integracji w gospodarce rynkowej	279
10.2.3.	Próby integracji regionalnej w gospodarce centralnie planowanej	283
10.2.4.	Integracja regionalna w krajach rozwijających się	284
10.3.	Unia Europejska jako najbardziej zaawansowana forma integracji gospodarczej	286
10.3.1.	Traktaty determinujące kierunki i etapy integracji w obrębie Unii Europejskiej	286
10.3.2.	Formy wspólnej polityki integracyjnej	288
10.3.3.	Zasady działania jednolitego rynku wewnętrznego Unii Europejskiej	292
10.4.	Zasady stowarzyszenia Polski ze Wspólnotami Europejskimi	293
10.4.1.	Układ o stowarzyszeniu Polski ze Wspólnotami Europejskimi i etapy jego realizacji	293
10.4.2.	Bilans wzajemnych korzyści Polski i Wspólnot Europejskich w okresie realizacji Układu	295
11.	Problemy globalne we współczesnej gospodarce światowej	
	<i>(Adam Budnikowski)</i>	297
11.1.	Pojęcie problemów globalnych i ich klasyfikacja	297
11.2.	Zagrożenie środowiska przyrodniczego jako problem globalny	301
11.2.1.	Skala i geneza problemu zagrożenia środowiska przyrodniczego	301
11.2.2.	Ekonomiczne i społeczne uwarunkowania zagrożeń ekologicznych w poszczególnych grupach krajów	306
11.2.3.	Międzynarodowa współpraca w dziedzinie ochrony środowiska	311
11.2.4.	„Szczyt Ziemi” w Rio de Janeiro	315
Literatura		317
Indeks rzeczowy		321